

ЛИТОВСКІЙ ВѢСТНИКЪ.

ОФИЦИАЛЬНАЯ

ГАЗЕТА.

N^o

75.

KURYER LITEWSKI.

GAZETA URZĘDOWA.

Вильна. Вторникъ. 18-го Сентября — 1834 — Wilno. Wtorek. 18-go Września.

ВНУТРЕННІЯ ИЗВѢСТІЯ.

Санктпетербургъ, 10-го Сентября.

Его Императорское Величество Государь Императоръ, въ ночи съ 5 на 6 ч. с. м. изволилъ отправиться изъ Царскаго Села въ Москву. — 6-го ч. утромъ Ея Величество Государыня Императрица выѣхала въ Берлинъ.

— Е. С. Господинъ Фельдмаршалъ, Князь Варшавскій, Графъ Паскевичъ-Ериванскій, 7-го ч. выѣхалъ обратно въ Варшаву. (J.d.S.P.)

ВЫСОЧАЙШІЕ РЕСКРИПТЫ:

I. Данный на имя Новороссійскаго и Бессарабскаго Генералъ-Губернатора, Генералъ-Адъютанта, Графа Воронцова.

Графъ Михайло Семеновичъ! Неурожай, постигшій въ минувшемъ 1833 году большую часть плодороднѣйшихъ губерній, наиболѣе отяготилъ судьбу Новороссійскаго края. Ассигнованіе суммъ не было еще достаточно къ покрытію оказавшихся нуждъ и открывавшихся постепенно недостатковъ и препятствій въ подвозахъ хлѣба, надлежало обратить всю заботу къ изысканію прочнаго обезпеченія продовольствія вездѣ, гдѣ бы оно ни потребовалось. Вѣривъ вамъ попеченіе дѣла толикой важности, Я имѣлъ надежду на успѣхъ. Личными благоразумными вашими распоряженіями заготовленъ заблаговременно хлѣбъ, учреждены въ удобнѣйшихъ пунктахъ запасы; истинно нуждающіеся получили своевременное прокормленіе; заствомъ полей обезпечено будущее продовольствіе; спокойствіе ни на минуту не нарушалось, и такимъ исполненіемъ возложенной на васъ обязанности, вы ко всемъ знаменитымъ заслугамъ вашимъ присоединили новый подвигъ ко благу человечества и вѣреннаго вамъ края. Представленный вами нынѣ отчетъ служилъ вышшимъ сему доказательствомъ, и Я вѣщаю Себѣ въ пріятную обязанность изъявить вамъ совершенную Мою благодарность за всѣ опыты дѣятельности, усердія и благоразумія, коими вы вполне оправдали Мои ожиданія.

Предоставляю вамъ объявить Мою удовольствіе тѣмъ Дворянскимъ сословіямъ, кои по содѣйствію въ трудахъ вашихъ сего заслуживаютъ.

Пребываю вамъ благосклонный.

На подлинномъ Собственною Его Императорскаго Величества рукою подписано:

„НИКОЛАЙ.“

Петергофъ.

10-го Августа 1834 года.

II. Данный на имя Сенатора, Гофмейстера Графа Кутайсова.

Графъ Павелъ Ивановичъ! Ревностныя занятія ваши по званію Члена Коммиссіи построенія Исакиевскаго Собора и труды, понесенные вами при сооруженіи памятника въ Бозѣ почивающему Императору АЛЕКСАНДРУ I-му, пріобрѣтаютъ вамъ право на Мою признательность. Въ ознаменованіе оной жалую вамъ препровождаемую при семъ та-

WIAOMOŚCI KRAJOWE.

Sankt-Petersburg, dnia 10 Września.

NAYJAŚNIEYSZY CESARZ JEJOMOŚĆ, w pocy z 5go na 6ty t. m. raczył wyjechać z Carskiego-Sioła do Moskwy. Dnia 6go rano NAYJAŚNIEYSZA CESARZOWA JEYMOŚĆ wyjechała do Berlina.

— JO. Pan Marszałek Polny Xiążę Warszawski, Hrabia Paskiewicz-Erywański wyjechał napowrót do Warszawy. (J. d. S. P.)

NAYWYŻSZE RESKRYPTA:

I. Do Noworossyyskiego i Bessarabskiego Jenerał-Gubernatora, Jenerał-Adjutanta Hrabi Woroncowa.

Hrabio Michale Siemienowiczu! Niewrodzay, który dotknął w zeszłym 1833 roku większą część nayżyńszych Guberniy, naywięcey ucisnął przeznaczenie Noworossyyskiego kraju. Assygnowanie summ nie było jeszcze dostatecznem do opędzenia potrzeb, które się okazały, tudzież niedostatków i przeszkód w dowożeniu zboża, które się stopniami odkrywały; potrzeba było użyć całej troskliwości do obmyślenia trwałego zabezpieczenia żywności wszędzie, gdzieby tylko jej była potrzeba. Powierzywszy wam pieczę o rzeczy tak wielkiej wagi, miałem nadzieję skutku. Przez osobiste roztropne wasze rozporządzenia, przygotowane wcześniej zboże; urządzone w naydogodniejszych punktach zapasy; prawdziwie potrzebni otrzymali w swoim czasie przeżywienie; usiewem pól zabezpieczono przyszłą żywność; spokojność ani na chwilę naruszoną nie była; i takim dopełnieniem włożonego na was obowiązku, do wszystkich znamienitych zasług swoich, przydałście nowe dzieło dla dobra ludzkości i powierzonego wam kraju. Podane przez was teraz sprawozdanie służy za przyjemny obowiązek oświadczyć wami zupełną Mą wdzięczność za wszystkie trudy czynności, gorliwości i roztropności, któremi zupełnie usprawiedliwiliście Moje oczekiwanie.

Polecam wam oświadczyć Moje zadowolenie tym Dworzańskim Zgromadzeniom, które dopomaganiem w trudach waszych na to zasługują.

Zostaję ku wam przychylnym.

Na autentyku Własną Jego Cesarskiej Mości ręką podpisano:

„НИКОЛАЙ.“

Peterhoff,

10 Sierpnia 1834 roku.

II. Do Senatora, Mistrza Dworu, Hrabi Kutaysowa.

Hrabio Pawle Iwanowiczu! Gorliwe zajęcia się wasze w obowiązkach Członka Kommissyi budowania Katedry Św. Izaaka i trudy, podjęte przez was przy wznoszeniu pomnika w Bogu spoczywającemu Cesarzowi ALEXANDROWI I-emu, jednają dla was prawo do Mojej wdzięczności. Na okazanie jej daruję wam przesyłającą się przy tém tabakierkę z Moim wizerun-

kiem, ozdobioną brylantami, zostając ku wam przychylnym.

Na autentyku własną JEHO CESARSKIEJ MOŚCI
ręką napisano:

„N I K O E A Y.“

w St. Petersburgu.
29 Sierpnia 1834 roku.

Przez NAYWYŻSZY Dyplomat dnia 29 Sierpnia, Członek Kommissyi budowania Katedry Sw. Izaaka Pan Koniuszy Dworu JEJGO CESARSKIEY MOŚCI, *Opoczynin*, w nagrodę trudów, podjętych przezeń przy stawieniu pomnika dla spoczywającego w Bogu CESARZA ALEXANDRA Igo, NAYłaskawiey mianowany Kawalerem Orderu *Orła Białego*. (R. I.)

Ukazy Rządzącego Senatu.

Rządzący Senat słuchał przedstawienia P. Ministra Skarbu, iż Narywżer utwierdzonych prawideł o uskutecznienu ósmego popisu ludności w § 44 wyrażono: „Po upłynieniu terminu, na podanie skazek do Kommissy rewizyynnych naznaczonego, i po ich zakryciu, skazki, które pozostały jeszcze niepodanemi, a równie dodatkowe o opuszczonych, przysymują się w Izbach Skarbowych w przeciągu trzechmiesięcznego, a dla Gubernii Sybirskich czteromiesięcznego dodatkowego terminu, t. j. do 1go Sierpnia, w Syberyi zaś do 1go Grudnia 1854 roku, lecz nie inaczej, jak z opłatą peny za opuszczenie pierwszego terminu po jednym rublu od każdej rzeczywiście będącej duszy płci męzkiej, w podanej w przeciągu dodatkowego terminu skazce zapisanej.“ Teraz Sankt-Petersburska Izba Skarbowa w przedstawieniu do tegoż P. Ministra, iż z powodu prośb ludzi wolnością obdarzonych i różnego innego stanu, którzy nie byli zapisanemi do miast i wsi, podanych do Izby Skarbowej przed nastaniem pierwszego terminu terazniejszego popisu ludności, t. j. do 1go Maja, o policzeniu ich do miast i wsi, nie wszystkie dzieci mogły byćdż ukończone, tak w Izbie Skarbowej, jako i w miejskich zgromadzeniach przed tym terminem, azatém skazki rewizyiny o nich przez zgromadzenia nie mogły jeszcze byćdż podanemi do tego terminu, mniema dozwolcie Mieskim Radom, Ratuszom i Magistratom Gubernii St. Petersburgskiej, od tych z pomienionych ludzi, których prośby podane są do Izby przed 1szym Majem, ale dla nieukończenia dzieł, skazki o nich nie mogły byćdż do 1go Maja podane, przysymować dodatkowe rewizyiny skazki, bez uzyskania sztrafu i przesyłać je w podwójney liczbie do Izby Skarbowej; a również przepisać wszystkim okręgowym Zarządom, iżby one przyłączonych do wsi skarbowych, udarowanych wolnością i innych stanów ludzi, którzy nie byli pierwiej zapisanemi w miastach i wioskach, których także dla nieukończenia dzieł, nie zdołały zapisać do rewizyi przed pierwszym Majem, wykazali w dodatkowych skazkach bez uzyskania sztrafu. P. Minister Skarbu, znajdując wniosek St. Petersburgskiej Izby Skarbowej całę gruntownym, przedstawiał to da utwierdzenie Rządzącego Senatowi. Rozkazali: gdy w prawidłach o uskutecznienu ósmego popisu ludności, Narywżer utwierdzonych 16 Czerwca 1853 roku postanowiono: po upłynieniu terminu, na podanie skazek do Kommissy rewizyynnych po pierwszy Majem, a w Guberniach Sybirskich po pierwszy Sierpnia 1854 roku naznaczonego, skazki pozostały zatém jeszcze niepodanemi, również i dodatkowe o opuszczonych, przysymują się w Izbach Skarbowych w przeciągu trzechmiesięcznego, a w Sybirskich Guberniach czteromiesięcznego dodatkowego terminu, ale nie inaczej, jak z opłatą za opuszczenie pierwszego terminu, po jednym rublu od każdej rzeczywiście znajdującey się męzkiej płci duszy, w podanej w przeciągu dodatkowego terminu skazce zapisanej, i pena ta uzyskuje się od winnych za opuszczenie terminu osób, obowiązanych podać do Kommissy rewizyiny skazki, jako to: za wioski obywatelskie od samych obywateli, albo ich pełnomocników, zarządców i wybornych, zaskarbowe, udziałowe, pałacowe, kolonistowskie i innych z ich starszyn, głów i innych wiejskich naczelników, w miastach od Głównych miejskich i Starostów, albo z Członków Magistratów i Ratuszów; przeto podług tego uważając, że za tych, wolnością udarowanych i innego stanu ludzi, którzy nie byli jeszcze przypisanemi do miast i wsi, a obowiązanych przy rewizyi obrać rodzaj życia, którzy weszli do Izby Skarbowej z prośbami o policzenie ich do miast i wsi przed upłynieniem pierwszego terminu, na podanie rewizyynnych skazek wyznaczonego, i o przyłączeniu których uczyniono rozporządzenie, po tym już terminie, nie może byćdż uzyskiwana pena za niepodanie o nich w pierwszym terminie skazek rewizyynnych, ponieważ one nie pierwiej mogą byćdż o nich podane, jak po przyłączeniu już ich do miast i wsi. Rządzący Senat,

онныя не прежде могутъ быть объ нихъ поданы, какъ по причисленіи уже ихъ къ городамъ и селеніямъ, Правительствующій Сенатъ, согласно представленію Г. Министра Финансовъ, полагаетъ: о таковыхъ людяхъ дополнителныя сказки Казеннымъ Палатамъ, принимать безъ взысканія пени; и о томъ, какъ С. Петербургской, такъ и прочимъ Казеннымъ Палатамъ, предписать указами, каковыми дать знать всѣмъ Губернскимъ Правленіямъ и увѣдомить Гг. Министровъ: Финансовъ и Внутреннихъ Дѣлъ. (Августа 16-го дня, 1834 года.)

— Государь Императоръ, по положенію Комитета Гг. Министровъ, Высочайше повелѣть соизволилъ: находившагося здѣсь донинѣ въ званіи Французскаго Почетнаго Вице-Консула Гуго Валада признавать Французскимъ Консуломъ 2-го класса въ С. Петербургѣ, съ предоставленіемъ ему по прежнему ходатайствовать по Консульскимъ дѣламъ, Французскимъ Посольствомъ ему поручаемымъ. (Августа 16-го дня, 1834 года.) (Сен. В.)

ИНОСТРАННЫЯ ИЗВѢСТІЯ.

П р у с с і я.

Берлинъ, 15-го Сентября.

Прибыли въ здѣшнюю столицу, Генераль-Лейтенантъ и Начальникъ Главнаго Штаба Арміи, Краузенекъ; Императорско-Россійскій Генераль-Майоръ Мансуровъ и Пруссійскій Чрезвычайный Посланникъ и Полномочный Министръ при Бельгійскомъ Дворѣ, Г. Арнимъ.

— Сдѣланы распоряженія, чтобы не позже, какъ къ 10 ч. с. м. были приготовлены комнаты въ Королевскомъ дворцѣ, для принятія знаменитыхъ посѣтителей, ожидаемыхъ 22-го ч. с. м. Кроме того, готовить различныя увеселенія и блистательныя празднества, какихъ не было съ 1829 г.

— Между здѣшнею столицею и Потсдамомъ будетъ заведена чугунная дорога. Если сей опытъ на небольшомъ разстояніи будетъ увѣнчанъ полнымъ успѣхомъ, то намѣриваются учредить сообщеніе съ Лейпцигомъ и Дрезденомъ, также посредствомъ чугунныхъ дорогъ.

— По письмамъ, полученнымъ изъ Кенигсберга, между войскомъ, расположеннымъ тамъ лагеремъ, появилась болѣзнь, начинающаяся рвотами и поносомъ, и не рѣдко причиняющая смерть. Она нѣсколько походитъ на холеру, и потому названа холериною.

14-го Сентября. (Г. С.)

Королевскій Дворъ наложилъ вчера трауръ на три дня, по случаю кончины Ея Высочества Герцогини Луизы Виртембергской, урожденной Принцессы Штольбергъ-Гедернской. (Снб. В.)

19-го Сентября.

Третьяго дня скончался здѣсь заслуженный въ Государствѣ, Дѣйствительный Совѣтникъ и Государственный Министръ фонъ Шукманнъ, имѣя отъ роду 79 лѣтъ. (Г. С.)

Г е р м а н і я.

Мангеймъ, 7-го Сентября.

Здѣсь обнародована программа церемоніи, съ которою Его Кор. Выс. Великій Герцогъ положить основаніе, въ будущій Четвергъ, здѣшней вольной гавани. (Снб. В.)

Н и д е р л а н д ы.

Гага, 9-го Сентября.

Австрійскій Повѣренный въ дѣлахъ при здѣшнемъ Дворѣ вручилъ нашему Министру Иностранныхъ дѣлъ, Барону Верстольку фонъ Зелену, большой крестъ Ордена Св. Стефана, пожалованный ему Императоромъ.

— Говорятъ, что Испанскій Повѣренный въ дѣлахъ Кавалеръ Ирузасъ, уѣзжаетъ отсюда, и мѣсто его займетъ состоящій при Посольствѣ Г-нъ Кордова. (Снб. В.)

Б е л ь г і я.

Брюссель, 8-го Сентября.

Графъ Латуръ-Мобуръ возвратился въ Брюссель и вступилъ въ должность Французскаго Посланника при здѣшнемъ Дворѣ.

— Между многочисленными спекуляторами, которые понесли, говорятъ, на биржѣ огромныя убытки, называютъ также одного иностраннаго Посланника при здѣшнемъ Дворѣ, который лишился около 500,000 франковъ. (Снб. В.)

И т а л і я.

Римъ, 26-го Августа.

Здѣсь только и говорятъ, что о предполагаемомъ путешествіи Папы, которое однако ограничится по видимому одною поездкою въ замокъ Гандольфо, ибо теперешнія обстоятельства не дозволяютъ Его Святѣйшеству оставить на долгое время столицу свою. (Снб. В.)

зgodnie z przedstawieniem P. Ministra Skarbu postanawia: o takichъ людяхъ додатково сказки Izby Skarbowej mają przyjmować bezъ uzyskania peny; i o témъ takъ do St. Petersburgskiej, jako i do innychъ Izb Skarbowychъ zalecić przezъ указы, i również przezъ указы даѣть вѣдѣть всѣмъ Рządомъ Gubernialnymъ i uwia- domić Panów Ministrów: Skarbu i Spraw Wewnętrznych. (Dnia 16 Sierpnia 1834 roku.)

— CESARZъ JEJOMOŚĆ, po nastąpieniu postanowieniu Komitetu PP. Ministrów, Najwyższy rozkazać raczył: Znajdującego się tu dotądъ Francuzkiego Honorowego Wice-Konsula Hugona Valada, uznawać Konsulemъ Francuzkimъ drugiej klasy w St. Petersburgu, zъ zostawieniemъ jemu jakъ dotądъ sprawować konsulowskie czynności, przezъ Poselstwo Francuzkie jemu поручае. (16 Sierpnia 1834 roku.) (G. S.)

WІADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

P r u s s y a.

Berlin, dnia 15 Września.

Przybyli do tutejszej Stolicy, Jenerał Porucznikъ i Naczelnikъ Sztabu Jeneralnego Armii, Krauseneck; Cesarzsko-Rossyyski Jenerał-Major Mansurów, i Pruski nadzwyczajny Poseł, oraz Pełnomocny Minister przy Dworze Belgijskim, Pan Arnim.

— Wydano rozkazy, aby najdalej do dnia 10 b. m. były przygotowane pokoje w zamku Królewskim, na przyjęcie bardzo dostojnychъ gości, najdalej w dniu 22 spodziewanych. Prócz tego przysposabiają rozmaite zabawy i okazałe uroczystości, jakichъ od roku 1829 nie było.

— Między tutejszą Stolicą a Potsdamemъ będzie założona kolejъ żelazna. Jeżeli to doświadczenie na małej odległości, powiedzie się pomyślnie, jestъ zamiarъ utworzyć komunikacyą zъ Lipskiemъ i Dreznemъ, także za pomocą kolei żelaznych.

— Według listów, odebranychъ zъ Królewca, w wojsku zebranemъ do obozu tamtejszego, zjawiła się choroba poczynająca od womitu i L-xowania i częstokroć śmierć sprawdzająca. Jestъ to coś podobnego do cholery, i dla tego nazwano ją choleryną. (G. C.)

Dnia 14.

Dwór Królewski przywdziałъ wczora żałobę na trzy dni, po śmierci Jej Wysokości Xiężny Ludwiki Wirttemberskiej, zъ domu Xiężniczki Stolberg-Hedern. (G. S. P.)

Dnia 19.

Zawczora umarłъ tu zasłużony w kraju, Rzeczywisty Radca i Minister Stanu, von Shuckmann, w wieku latъ 79. (G. C.)

N i e м с ы.

Manheimъ 7 Września.

Ogłoszono tu programatъ ceremonii, zъ jaką J. K. W. Wielki Xiążę, położy, w przyszły Czwartek, osnovę tutejszego wolnego portu. (G.S.P.)

N I D E R L A N D Y.

Haga, dnia 9 Września.

Sprawujący Austryackie interesa przy tutejszymъ Dworze wręczyłъ naszemu Ministrowi stosunkowъ zewnętrznychъ, Baronowi Verstolck, von Zuelen wielki krzyżъ orderu Sgo Stefana, którymъ go Cesarzъ ozdobić raczył.

— Mówią, że pełnomocnikъ Hiszpański Kawalerъ Iruigasъ ztądъ wyjeżdża, a miejsce jego зайmie należący do poselstwa P. Cordova. (G.S.P.)

B E L G I A.

Bruxella, dnia 8 Września.

Hrabia Latour-Maubourgъ powróciłъ do Bruxelli i objąłъ sprawowanie Poselstwa Francuzkiego przy tutejszymъ Dworze.

— Pomiedzy licznymi spekulantami, którzy ponieśli, jakъ mówią, ogromne straty, wymieniają także jednego Posła cudzoziemskiego przy tutejszymъ Dworze, który straciłъ około 500,000 franków. (G.S.P.)

W ł o c h ы.

Rzym, dnia 26 Sierpnia.

O niczemъ tu więcej nie mówią, tylko o podróży Papieża, która jednakże ma się skończyć na pojachaniu tylko do Gandolfo, gdyż okoliczności teraźniejsze nie pozwalająъ J. S. na długi czasъ oddalać się ze Stolicy. (G. S. P.)

ТУРЦІЯ.

Константинополь, 19-го Августа.

По послѣднимъ извѣстіямъ изъ Алеппо, отъ 27-го Іюля, *Ибрагимъ-Паша* 1-го числа съ 5000 человекъ войска возвратился въ Яффу, гдѣ переговоривъ съ родителемъ своимъ *Мегметомъ-Али*, отправился съ 14,000 челов. пѣхоты и 2500 всадниками противъ мятежниковъ Наплуса. — *Мегметъ-Али* остался еще въ Яффѣ, а Князь Друзовъ *Эмиръ-Беширъ*, назначенный Губернаторомъ Сиріи, съ 10,000 отрядомъ двинулся въ Самарію. — По писемъ Мегмета-Али, не задолго предъ симъ полученному въ Алеппо, *Ибрагимъ-Паша* овладѣлъ Наплусомъ и возстановилъ общее спокойствіе въ Сиріи. — Самъ Мегметъ-Али намѣревался возвратиться въ Александрію.

— На Великджи Оттоманской Порты, *Нури Эфенди*, возложено порученіе приступить къ совѣщаніямъ съ Греческимъ Посланикомъ о заключеніи торговаго трактата между Турціею и Греціею.

— Чума причиняетъ здѣсь ужасныя опустошенія. На дняхъ бывший Адмиралъ Мегмета-Али, Османъ-Паша, сдѣлался добычею сей смертоносной болѣзни. (Смб. В.)

Великобританія и Ирландія.

Лондонъ, 5-го Сентября.

По извѣстіямъ изъ *Вера-Круцъ*, 7-го Іюля, всѣ Мексиканскія области, за исключеніемъ одной *Пуэблы*, сдались Генералу *Сантанѣ*. Столичный городъ послѣдней, *Пуэбла*, былъ блокируемъ. *Сантана* примирился съ прежними своими противниками. Генералъ *Браво* возвратился въ Мексику, а Полковникъ *Канализо* назначенъ Губернаторомъ въ *Кверетаро*.

— Извѣщаютъ изъ *Дублина*, что Маркизъ *Девонширъ* принялъ на себя обязанность платить десятинные сборы духовенству съ своихъ имѣній, избавляя тѣмъ отягощенія крестьянъ и арендаторовъ.

— По письмамъ изъ *Мальты*, Американскій Коммодоръ *Паттерсонъ* отплылъ на линійномъ кораблѣ *Delaware* изъ Неаполя въ Александрію, откуда имѣлъ намѣреніе отправиться въ Яффу, а оттуда въ *Герусалимъ*. Австрійскій бригъ *Монтекукулли* отплылъ 27-го Іюля изъ *Мальты* въ *Триполиду*, а фрегатъ *Venere* съ Адмиральскимъ флагомъ Австрійскаго Адмирала *Дандоло* и бригъ *Veneto* отплыли 31-го ч. въ Палермо и Неаполь. Англійскій Консулъ, Г. Кампбелль, сопровождалъ *Мегмета-Али* въ его экспедицію въ Яффу.

— Извѣщаютъ изъ Западной Индіи, что Негры въ *Ст. Христофъ* (Ст. Киттъ), требуя безусловнаго освобожденія, отважились на своеволие и произвели многія безчинства. Нужно было послать за войскомъ въ *Антигуу* и *Барбадосъ*. Опасались подобныхъ же безпокойствъ и на другихъ островахъ, а всего болѣе, чтобы войска не оказались слабыми для укрощенія оныхъ. Въ *Барбадосѣ* произошли несогласія между Губернаторомъ и Законодательнымъ Собраніемъ по поводу новаго полицейскаго билля. Надѣялись, что эти раздоры вскорѣ будутъ устранены, но сожалѣли, что Губернаторъ, особливо во время теперешняго перелома, не довольно любимъ всеми.

— Городовой Совѣтъ въ *Стирлингѣ* опредѣлилъ пожаловать Лорду *Бруггаму* право гражданства, а Лорду *Грею* поднести адресъ.

— Лордъ Карлъ *Веллеслей*, второй сынъ Герцога *Веллингтона*, получилъ начальство надъ депо пятаго пѣхотнаго полка, находящагося теперь въ *Темплеморѣ* въ Ирландіи. Онъ имѣетъ чинъ *Майора*, но обыкновенно называютъ его *Миноромъ*, по причинѣ, что онъ ростомъ малѣйшій во всемъ полку.

— Въ Англійскомъ Музеумѣ находится рукопись *Веніамина Франклина*, изъ коей оказывается, что въ 1600 году, предпослѣднемъ царствованіи Елисаветы, годовые доходы Англіи простирались только до 600,000 фунт. стерл.

— На памятникъ, который предположено воздвигнуть для *Вальтеръ-Скотта*, прислано изъ *Калькутты* и *Бомбей* 600 фунт. стерл.

— Извѣщаютъ изъ *Нью-Йорка* отъ 7-го Августа, что въ Соединенныхъ Штатахъ замѣтны большіе безпорядки. Молодые люди изъ *Нью-Йорка*, собравшись 5-го Августа числомъ 5,000, отважились дѣйствовать противъ Президента *Джаксона* и его способа правленія.

— *Times* говоритъ, что супруга Инфанта *Донъ Карлоса* не долго страдала и что, какъ говорятъ, ея болѣзнь происходила изъ опасеній на счетъ судьбы ея супруга. Тѣло ея будетъ набальзамировано; неизвѣстно однако жъ, послѣдуетъ ли погребеніе въ Англіи. Извѣстіе о ея кончинѣ послано также *Донъ Мигуэлю*, чрезъ нарочнаго курьера.

— Присланныя сюда письма изъ *Амстердама* произвели сильное впечатлѣніе. По онимъ, Голландское Правительство рѣшилось не обращать ни малѣй-

ТУРЦИЯ.

Константинополь, дня 19 Сierpnia.

Подлугъ ostatnich wiadomości z *Aleppu* pod dniem 27 Lipca, *Ibrahim-Basza* d. 1go t. m. w 5,000 woyska powrócił do *Jaffy*, gdzie rozmówiwszy się z oycem swoim *Mehmedem-Alim*, wyruszył we 14,000 ludzi piechoty i 2,500 jazdy przeciw buntownikom *Napluzy*. — *Mehmed-Ali* pozostał jeszcze w *Jaffie*, a Xiążę *Druzów Emir-Beszir*, mianowany Gubernatorem *Syryi*, z 10,000 oddziałów ruszył do *Samaryi*. — Podług listu *Mehmeda-Ali*, nie długo przedtem otrzymanego w *Aleppie*, *Ibrahim-Basza* opanował *Napluzę* i zupełnie spokojność w *Syryi* przywrócił. — Sam *Mehmed-Ali* ma powrócić do *Alexandryi*.

— Belikdżemu Porty, *Nuri-Effendemu*, poruczono przystąpić do układowъ z Greckim Postem względem zawarcia traktatu handlowego pomiędzy Turcyą a Grecyą.

— Powietrze morowe straszliwe rządzi tu spustoszenie. Temi dniami były *Admirał Mehmeda Alego, Osman-Basza*, stał się pastwą tej śmiertelnej choroby. (G. S. P.)

BRITANIA WIELKA I IRLANDYA.

Londyn, dnia 5 Września.

Podług doniesień z *Vera-Cruz*, 7 Lipca wszystkie prowincje Meksykańskie, wyjąwszy jedną *Puebla*, poddały się Jenerałowi *Santanę*. Stolica tej ostatniej, *Puebla*, była blokowana. *Santana* pogodził się z dawnymi przeciwnikami swemi. Jenerał *Bravo* wrócił do Meksyku, a Półkownik *Canalizo* mianowany Gubernatorem w *Queretaro*.

— Donoszą z *Dublinu*, że *Markiz Devonshire*, przyjął na siebie obowiązek płacenia dziesięcin duchowieństwu z dóbr swoich, ażeby uniknąć przeciążenia włościan i dzierżawców.

— Podług listów z *Malty*, Kommodor Amerykański *Patterson* popłynął na liniowym okręcie *Delaware* z *Neapolu* do *Alexandryi*, zkąd miał zamiar udać się do *Jaffy*, a ztamtąd do *Jerozolimy*. Austriacki bryg *Montecuculi* wypłynął dnia 27 Lipca z *Malty* do *Tripolidy*, a fregata *Venere* z banderą admirałską Austriackiego Admirała *Dandolo* i bryg *Veneto* odpłynęły dnia 31 do *Palermu* i *Neapolu*. Konsul Angielski, P. Campbell, towarzyszył *Mehmedowi Alemu* w wyprawie jego do *Jaffy*.

— Donoszą z *Indyy-Zachodnich*, że *Murzyni* w *St. Christoph* (St. Kitts), żądając bezwarunkowego usamowolnienia, dopuścili się samowolności i liczne popełnili bezprawia. Musiano postać po woysko do *Antigoi* i *Barbados*. Lękano się podobnych zaburzeń i na innych wyspach, a nadewszystko, ażeby woyska nie były zastabe na ich przytłumienie. W *Barbados* zażyły nieporozumienia między Gubernatorem a zgromadzeniem prawodawczem, z powodu nowego bilu politycznego. Spodziewano się, że te niesnaski wkrótce załatwione zostaną, ale uholewano, że Gubernator, zwłaszcza przy teraźniejszym przesileniu, nie był dosyć popularnym.

— Rada miasta *Stirling*, postanowiła ofiarować Lordowi *Brougham* prawo obywatelstwa, a dla Lorda *Greya* urządzono adress.

— Lord Karol *Wellesley*, drugi syn Xiącia *Wellingтона*, otrzymał dowództwo nad zakładem piątego półku piechoty, znajdującym się teraz w *Templemore* w Irlandyi. Co do rangi jest on *Majorem*, ale pospolicie nazywają go *Minorem*, z przyczyny, że jest najmniejszego wzrostu w całym półku.

— W Muzeum Angielskiem znajduje się rękopism *Beniamina Franklina*, z którego wyczytujemy, że w roku 1600, przedostatnim z panowania Elżbiety, dochód roczny Anglii, wynosił tylko 600,000 fun. szter.

— Na pomnik, mający się wystawić *Walter-Skotowi*, przysłano z *Kalkuty* i *Bombay* 600 funt. szter.

— Donoszą z *Nowego-Yorku* pod dniem 7 Sierpnia, że w krajach Zjednoczonych daje się postrzegać wielkie rozprzeżenie. Młodzież z *Nowego-Yorku*, zebrawszy się dnia 5 Sierpnia w liczbie 5,000, uchwaliła zamiary przeciwko Prezydentowi *Jackson* i jego sposobowi rządzenia.

— *Times* powiada, że słabość małżonki Infanta *Don Carlosa* nie trwała długo, a, jak mówią, pochodziła z troszczenia się o los męża. Ciało jej będzie nabalsamowane; nie wiadomo jednak, czy pochowanie nastąpi w Anglii. Wiadomość o jej zeyściu posłano takż *D. Miguelowi* przez umyślnego gońca.

— Przybyłe tutaj listy z *Amssterdamu*, sprawiły mocne wrażenie. Podług nich, Rząd *Hollenderski* postanowił nie uważać wcale na dekret Królowey *Re-*

шаго вниманія на декретъ Испанской Королевы-Правительницы, предписывающій блокированіе береговъ Испаніи. Корабли, нагруженные оружіемъ для *Донъ Карлоса*, готовы къ отплытію въ Голландскихъ гаваняхъ; Правительство уполномочиваетъ оныя отправиться въ предназначенныя мѣста подъ Голландскимъ флагомъ и принимаетъ на себя обязанность защищать честь національнаго цвѣта противу всѣхъ нападеній. (G. C.)

— Капитанъ *Россъ*, по возвращеніи своемъ изъ путешествія въ Швецію, Данію и Россію, приступилъ къ изданію своей Экспедиціи къ Арктическому полюсу. Всѣ Сѣверные Дворы подписались на сіе твореніе, а въ Англіи, въ теченіе трехмѣсячнаго отсутствія Капитана *Росса*, объявлено требованіе на 3000 экземпляровъ.

— Въ полученныхъ здѣсь письмахъ изъ Рио-Янейро ничего не сказано въ подтвержденіе разнесшагося слуха о вступленіи Бразильскихъ войскъ во владѣнія союза Восточныхъ Республикъ. (Спб. В.)

— Въ газетѣ *Courrier* сказано, что, по словамъ Лорда Канцлера, подать, собираемая съ Журналовъ, скоро будетъ прекращена. Издатели сей газеты возстаютъ противъ сей мѣры, коею Журналы, по уменьшеніи ихъ цѣны, сдѣлаются доступными низшему классу, ни сколько не пекущемуся о сохраненіи общественнаго порядка; между тѣмъ, какъ журналисты, для пріобрѣтенія большаго числа подписчиковъ и читателей, будутъ примѣняться къ образу мыслей и правиламъ этого беспокойнаго класса.

— Королевскій пакетботъ *Станмеръ*, прибывшій съ Ливардскихъ острововъ, оставилъ островъ Св. Томы 7-го Августа. Привезенныя имъ извѣстія весьма неблагоприятны. Острова Гренада, Табаго, Тринидадъ, Монсерратъ, Св. Христофора и Доминика находились въ безпокойномъ состояніи, по случаю приведенія на оныхъ въ силу постановленія объ освобожденіи Негровъ невольниковъ. Города на островѣ Тринидадъ уподоблялись осажденнымъ крѣпостямъ. Негры являлись тамъ сотнями, и отказывались отъ занятій; многіе изъ нихъ были задержаны и заключены въ тюрьмы, и даже носился слухъ, будто бы готовились объявить островъ состоящимъ въ осадномъ положеніи. Въ Барбадосѣ находится достаточное число войска. На островѣ Доминикѣ опасались, что дома бывшихъ будутъ разграблены. Въ Антигоѣ господствовало спокойствіе. На островѣ Св. Христофора Негры отказались отъ работъ, и 40 изъ нихъ были отправлены въ крѣпость Бримстонъ-Гилль, для преданія ихъ военному суду. Въ Монсерратѣ свирѣпствовалъ кровавый поносъ. Табаго и Гренада находились въ волненіи. Въ Тортолѣ было спокойно. Изъ Барбадоса отправлено войско въ Сантъ-Луцію и на островъ Св. Христофора. Въ Гаваннѣ свирѣпствуетъ холера.

9-го Сентября.

Контръ-Адмиралъ Сиръ М. Сеймуръ, Главнокомандующій морскими силами въ Южномъ морѣ, скончался въ Рио-Жанейро, 9-го Июля.

— По порученію Виконта Пальмерстона, доставлена Президенту Комитета акціонеровъ Испанскихъ облигацій выписка изъ депеши Англійскаго Посланника при Мадридскомъ Дворѣ, Вилльерса, и полученная имъ нота Испанскаго Министра Мартинеса дела Роза, который извѣщаетъ, что полученное имъ прошеніе Англійскихъ подданныхъ, акціонеровъ Испанскихъ облигацій, и донесеніе о собраніи ихъ, представляемы имъ были Королевѣ, и, по повелѣнію Ея Величества, переданы Министру Финансовъ, для внесенія въ Палату Прокураторовъ, коей поручено изыскать мѣры къ уплатѣ сего долга съ сохраненіемъ пользы акціонеровъ и Испанской казны.

— Въ Вестминстерскомъ Аббатствѣ сооруженъ памятникъ Г. Каннингу: статуя изъ бѣлаго мрамора представляетъ Министра въ Римской тогѣ, въ позиціи оратора. Въ надписи исчислены заслуги Г. Каннинга, и сказано, что памятникъ воздвигнутъ его друзьями и соотечественниками. (Сбв. Пг.)

Испанія.

Мадридъ, 28-го Августа.

Королева-Правительница, назначила Генерала *Донъ Мануэля Фрейра*, Кастилійскимъ Грандомъ. — Министръ Финансовъ *Торрено*, лишилъ достоинствъ и повелѣлъ отдать подъ судъ всѣхъ чиновниковъ области *Тоledo*, явившихся недоброжелательными дѣлу Королевы.

— Изъ отчета Министра обнаруживается, что Испанская морская сила состоитъ не больше, какъ изъ 3 линійныхъ кораблей, изъ коихъ *Гверрено* и *Солерано* о 74 пушкахъ, а *Кирсе* о 80; изъ 4 фрегатовъ, 2, 50-ти пушечныхъ и 2 о 40 пушкахъ, изъ 3 корветтъ, 7 бригантий и 8 галіоттъ. Испанія имѣетъ

гентки *Hiszpańskiej*, наказыающій блокаду береговъ *Hiszpanii*. Окрѣты, нафадоване броніа для *Don Carlosa*, gotowe są do wypłynienia w portach hollenderskich; Rząd upoważnia je do udania się w przeznaczone miejsce pod banderą hollenderską, i obowiązują się utrzymać powagę koloru narodowego przeciwko wszelkiej napaści. (G. C.)

— Капитанъ *Ross*, за powrotemъ swymъ z podróży do *Szwecyi*, *Danii* i *Rossyi*, przystąpił do ogłoszenia drukiemъ wyprawy swej do bieguna Arktycznego. Wszystkie Północne Dwory zaprenumerowały to dzieło, a w Anglii, w przeciągu trzech miesięcy niebytności kapitana *Ross*, zapotrzebowano tego dzieła 3000 exemplarzy.

— W otrzymanych tu listachъ z *Rio-Janeiro* żadney nie masz wzmianki, potwierdzającej rozszerzoną pogłoskę o wkroczeniu wojskъ brezylijskichъ do krajówъ związkowychъ Rzeczypospolitychъ Wschodnichъ. (G.S.P.)

— W gazecie *Courrier* napisano, że podługъ słówъ Lorda Kanclerza, podatekъ od dziennikówъ, rychło ustatnie. Wydawcy tej gazety powstają przeciwko temu środkowi, przezъ który Dzienniki, za zmniejszeniemъ się ichъ ceny, staną się dostępnymi dla niższej klasy, która zgoda się nie troszczyć o zachowanie publicznego porządku; gdy témczasemъ dziennikarze, dla zapewnienia wielkiej liczby prenumeratorówъ i czytelnikówъ, będą się stosowali do sposobu myślenia i prawidełъ tej niespokojney klasy.

— Królewski statekъ pocztowy *Stanmer*, który zъ wyspъ *Leewardskich* przybył, opuściłъ wyspę *S. Tomasa* 7-го sierpnia. Przywiezione przezeń wiadomości są naderъ nieprzyjemne. Wyspy *Grenada*, *Tabago*, *Trinidad*, *Monserat*, *Sgo Krzysztofa* i *Dominika* były w stanie niespokojności zъ przyczyny przywiedzenia na nichъ do skutku postanowienia o nadaniu wolności Negromъ. Miasta na wyspie *Trinidad* podobne były do twierdzъ oblężonychъ. Negrowie tłumami tam przychodzili i niechcieli zajmować się robotą; wielu zъ nichъ aresztowano i do więzieńъ zamknięto; pogłoska nawet biegała, jakoby chciano wyspę ogłosić w stanie oblężenia. W *Barbados* dosyć jest woyska. Na wyspie *Dominice* lękano się, ażeby nie zaczęto rabować domówъ białychъ. W *Antigoi* było spokojnie. Na wyspie *S. Krzysztofa* Negrowie nie poszli do roboty, 40tu zъ nichъ odesłano do twierdzy *Brimston Hill*, dla oddania do sądu woyskowego. W *Monseracie* grassowała krwawa biegunka. *Tabago* i *Grenada* były w zamieszaniu. W *Tortoli* była spokojność. Zъ *Barbados* posłano woysko do *Stey Lucy* i na wyspę *Sgo Krzysztofa*. Wъ *Hawannie* panuje cholera.

Dnia 9.

Kontr admirałъ Sirъ M. *Seymour*, naczelnie dowodzący siłami morskimi na morzu *Południowém*, umarłъ wъ *Rio-Janeiro* 9 lipca.

— Zъ polecenia Wice-Hrabiego *Palmerstona*, Prezydentowi Komitetu akcyonaryuszówъ obligacyi hiszpańskichъ przysłany zostałъ wyjątekъ zъ depeszy Posła Angielskiego przy Dworze Madryckimъ, *Villersa*, i otrzymana przezeń nота Ministra Hiszpańskiego *Martinez-de-la-Rosa*, który uwiadamia, że otrzymana przezeń prośba poddanychъ Angielskichъ, akcyonaryuszówъ obligacyi hiszpańskichъ, i doniesienie o ichъ zebraniu, przełożone przezeń były Królowey, i, na rozkazъ Jej Kr. Mości, oddane Ministrowi Skarbu dla wniesienia na Izbę Prokuratorówъ, której poruczono obmyśleć środki do opłaty tego długu, zъ zachowaniem dobra akcyonaryuszówъ i skarbu hiszpańskiego.

— W opactwie Westminsterskiemъ postawiony jestъ pomnikъ *Canningowi*: posągъ zъ białego marmuru wystawia Ministra wъ todze rzymskiej, wъ postawie mówcy. Napisъ obejmuje zasługi *Canninga*. Powiedziano oraz, że pomnikъ wzniesiony jestъ przezъ jego przyjaciół i ziomkówъ. (P. P.)

Hiszpania.

Madryt, dnia 28 Sierpnia.

— Królowa Regentka mianowała Jenerała *Don Manuel Freyre* Grandemъ Kastylii. — Ministerъ skarbu *Torreno* oddaliłъ zъ urzędówъ i kazałъ oddać podъ sądъ tychъ wszystkichъ urzędnikówъ prowincyi *Toledo*, którzy się okazali nieprzychylnymi dla sprawy Królowey.

— Ze sprawozdania Ministra wykazuje się, że marynarka hiszpańska nie liczy więcej, jakъ 3 okręty linio-we, zъ którychъ *Guerreno* i *Salerano* o 74 armatachъ, a *Xerse* o 80; 4 fregaty, to jestъ dwie 50, a dwie 40 działowe; 3 korwety, 7 brygantynъ i 8 galіotъ. Hiszpania posiada trzy arsenały morskie czyli porty zъ warsta-

три морскіе арсеналы или гавани съ верфями, а именно *Карраза* въ Андалузїи, *Картагену* въ Мурціи и *Ферроль* въ Галлиціи; всѣ въ наилучшемъ состояніи. Морскихъ Офицеровъ всякого ранга считается 615; изъ нихъ большая часть въ действительной службѣ.

— Переговоры нашего Двора съ Римскимъ производятся дѣлательно. Нашъ Посланникъ предъявилъ Папѣ пространную ноту, объясняющую правила, доказывающія наследство престола въ пользу Королевы *Изабеллы*. Должно надѣяться, что нынѣшніе переговоры не останутся безъ успѣха.

— Въ Палатѣ Прокураторовъ предложено теперь дѣло о конфискованіи духовныхъ имѣній въ пользу Государственной казны и хотя оцѣнка поминутыхъ имѣній въ томъ видѣ, какъ публика о томъ разсуждаетъ, нѣсколько преувеличена, однако жъ многіе полагаютъ, что въ теченіи пяти лѣтъ, изъ этого источника можетъ произойти значительная сумма, на издержки публичной службы, не принимая такихъ крайнихъ мѣръ, къ какимъ прибѣгаютъ въ Португаліи.

— Подать Св. Іакова, коей уничтоженія требуютъ Кортесы, есть тягостью, обременяющею земледѣліе въ Испаніи; платить оную церкви Св. Іакова каждый поселянинъ, имѣющій одного или двухъ быковъ. Эта подать возникла въ IX вѣкѣ, по признательности Кастильскаго Короля *Донъ Рамира*, за помощь, оказанную ему Св. Іаковомъ противъ Мавровъ при *Клавейо*. Апостолъ для исполненія своего обѣщанія явился на бѣломъ конѣ, держа въ рукѣ бѣлое знамя съ краснымъ крестомъ. Враги Христіанства были отражены, лишившись до бо-ти тысячъ человекъ. Побѣдители немедленно произнесли обѣтъ, что съ сего времени вся Испанія, коей большая часть находилась еще подъ владычествомъ Мавровъ, будетъ платить дань Св. Іакову. (G. C.)

— По случаю появленія холеры въ Сантъ-Ильдефонсѣ, вдовствующая Королева переезжаетъ въ Монклоаскій дворецъ. — Утверждаютъ, что многіе Члены Палаты Процеровъ подали просьбы объ увольненіи. — Королевскій Судъ уничтожилъ приговоръ надъ *Г. Эстефани* и дѣло сіе должно начаться снова. (Снб. В.)

— Въ *Allgemeine Zeitung* напечатано слѣдующее письмо, полученное изъ Испаніи отъ 30-го Августа: „Междоусобіе въ сѣверныхъ провинціяхъ остается въ прежнемъ положеніи; въ войскѣ же Родила, отъ непрерывныхъ тщетныхъ движеній, начинаютъ оказываться расстройство и недостатокъ въ деньгахъ. Планъ Родила, судя по обыкновеннымъ правиламъ, былъ составленъ хорошо. Занявъ главные города въ плодородной части страны, и тѣ, кои господствуютъ сообщеніемъ отъ Пиренеевъ до Эбро, намѣревался онъ отрѣзать инсургентамъ подвозъ провіанта и вина, и ограничить на небольшомъ пространствѣ ихъ движенія, за коими надлежало наблюдать съ находящимся въ его распоряженіи войскомъ. Но онъ забылъ, что инсургенты повсюду дома, вездѣ находятъ съѣстные припасы, и не опасаясь измѣны, часто переходятъ въ полумилѣ отъ Королевина войска. Многіе города расположены въ пользу Королевы, но Правительствомъ не смѣетъ вооружить партію либераловъ. Въ арміи настаетъ недостатокъ въ Офицерахъ; многіе изъ нихъ просили увольненія отъ службы; по сей причинѣ изданъ декретъ, коимъ назначено время на подачу подобнаго рода просьбъ, и предписано исключать Офицеровъ сомнительнаго образа мыслей. Извѣстіе о разбитіи Бискайскихъ Карлистовъ близъ Леквеисіо ложно; должно полагать, что гавань сія занята Королевскими войсками. — Въ Мадридѣ послѣдуетъ скоро рѣшительный переворотъ. Въ Кабинетѣ уже возникли неудовольствія. Мартинесъ де ла Роза и Москосо, начальники умѣренной партіи, пользуются особеннымъ расположеніемъ Королевы, и посему въ публикѣ опасаются не только перемѣны Министровъ, но и распушенія Палаты. Причиною сей перемѣны наиболѣе будетъ Франція, настаивающая на удовлетвореніи Испанскихъ кредиторовъ, между тѣмъ какъ большая часть націи расположена въ пользу плана Графа Торрено. Я полагаю, что не далеко то время, въ которое долженъ одержать верхъ Мартинесъ де ла Роза или Торрено. Въ первомъ случаѣ, посредничество Франціи, до появленія новыхъ затрудненій, само собою прекратится. Въ последнемъ, Королева не можетъ обойтись безъ посторонняго пособія, которое впрочемъ, если и будетъ оказано, не избавитъ ея отъ гибели.“

— Англійскій Полковникъ *Карадокъ*, прибывшій 26-го Августа чрезъ Байонну въ Парижъ, чрезвычайно хвалитъ мужество и усердіе арміи, состоящей подъ начальствомъ Родила. Но и инсургенты переносятъ съ твердостью безчисленные труды и опасности. Бискайскія провинціи совершенно разорены; онъ при-

tami, a mianowicie: Carraza w Andaluzji, Kartagena w Murcyi i Ferrol w Galicyi; wszystkie są w jak najlepszym stanie. Oficerów marynarki wszelkiego stopnia, jest 615; z tych większa część w służbie nieczynnej.

— Układy Dworu naszego z Rzymskim odbywają się czynnie. Nasz Poseł przełożył Papieżowi obszerną notę, wyjaśniającą zasady, które usprawiedliwiają następstwo tronu Królowej Izabelli. Mamy nadzieję, że terazniejsze układy nie pozostaną bez skutku.

— W Izbie Prokuratorów wprowadzono rzecz o skonfiskowaniu dóbr duchownych na korzyść skarbu publicznego, a lubo szacunek tychże dóbr, taki, jak go w publiczności podają, jest trochę przesadzony, wiele osób mniema wszelako, iż w przeciągu lat pięciu może wpłynąć z tego źródła summa bardzo wielka na potrzebę służby publicznej, nie używając takich środków ostateczności, jakie w Portugalii miejsce mają.

— Podatek Sw. Jakóba, którego zniesienia żądają Kortezy, jest ciężarem uciskającym rolnictwo w Hiszpanii: płaci go kościołowi Sw. Jakóba, każdy rolnik, mający jednego lub dwóch wołów. Wziął on swój początek w wieku IX, z wdzięczności *Don Ramira*, Króla Kastylii, za pomoc, którą mu dał Sw. Jakób przeciw Maurom pod Clavijo. Apostoł, w celu wypełnienia swego przyrzeczenia, ukazał się na białym koniu, mając w ręku biały sztandar z czerwonym krzyżem. Niewierni zostali odparci, straciwszy 60 tysięcy ludzi. Zwycięzcy ślubowali natychmiast, iż oddadą całą Hiszpanią, której większa część była jeszcze w posiadaniu Maurów, płacić będzie damię Sw. Jakóbowi. (G. C.)

— Z przyczyny okazania się cholery w *San-Ildefonso*, Królowa, wdowa, przeniesie się do pałacu *Moncloaskiego*. — Mówią, że wielu Członków Izby Procerów podało prośbę o uwolnienie. — Sąd Królewski skasował wyrok na *P. Estefani*, i sprawa ma się rozpocząć nanowo. (G. S. P.)

W *Allgemeine Zeitung* wydrukowany list następujący, otrzymany z *Hiszpanii* pod 30 Sierpnia: „Niezdoby obywatelskie w północnych prowincjach na dawniejszym zostają stopniu; w woysku zaś *Rodila*, z przyczyny ustawicznych daremnych marszów, zaczyna się okazywać nieporządek i niedostatek pieniędzy. Plan *Rodila*, podług zwyczajnych sądząc prawideł, dobrze był ułożony. Zajawszy główne miasta w żyźney części prowincyi, i te, które panują przez połączenie od Pireneów do Ebru, miał w zamiarze przeciąć powstańcom dowóz żywności i wódki i ograniczyć niewielką przestrzeń ich poruszenia, które spodziewał się mieć na oku za pomocą woyska, w jego rozrządzeniu będącego. Ale zapomniał, że powstańcy wszędzie są w domu, wszędzie znajdują zapas żywności, i nie lękając się zdrady, często przechodzą o pół mili od woyska Królowey. Wiele miast przychylnych jest Królowey, ale Rząd nie odważył się uzbroić stronnictwa liberalistów. W armii wielki jest niedostatek oficerów; wielu prosiło o uwolnienie ze służby; z tego powodu wyszło postanowienie, podług którego naznaczony został czas na podawanie prośb w tej rzeczy, i zalecono oddalać oficerów, niepewnego sposobu myślenia. Wiadomości a pobiciu Biskayskich Karolistów pod *Lequeitio* — fałszywa; wnosić należy, że port ten przez woyska Królowey jest zajęty. — W Madrycie rychło zaydzie stanowcza odmiana. W gabinecie zaczynają już okazywać się niechęci. *Martinez de la Rosa* i *Moscuso*, naczelnicy stronnictwa umiarkowanego doznają szczególniejszej uprzyemości Królowey, i dla tego w publiczności obawiają się nie tylko zmiany Ministrów, ale i rozwiązania Izby. Przyczyną tej odmiany największą będzie Francya, nalegająca o zaspokojenie Hiszpańskich wierzyteli, gdy tém czasem większa część narodu jest za planem *Torreno*. Mniemam, iż niedaleki jest czas, w którym górę wzięć powinni *Martinez de la Rosa* albo *Torreno*. W pierwszym razie, pośrednictwo Francyi, nim się nowe okażą trudności, samo przez się ustanie. W ostatnim, Królowa nie może obeysdż się bez obcej pomocy, która z resztą, jeżeliby nawet była okazana, nie wyhawi jej od zguby.“

— Angielski półkownik *Caradock* przybył 26 Sierpnia przez *Bayonnę* do *Paryża*. Nadzwyczaj wychwala on mężstwo i serdeczność woyska, będącego pod dowództwem *Rodila*. Ale też i powstańcy ze stałością znoszą niezliczone trudы i niebezpieczeństwa. Biskayskie prowincye zupełnie zniszczone, przymuszone są ciągle u-

нуждены непрерывно содержать 80,000 солдатъ. Близъ Лекумберри, на дорогѣ, повѣшены трупы двадцати пяти приверженцевъ Королевы (въ томъ числѣ двухъ Полковниковъ; инсургенты взяли сихъ несчастныхъ въ плѣнь, и разстрѣляли. Жителямъ запрещено было хоронить ихъ. (Сбв. Пг.)

А В С Т Р І Я. Вѣна, 2-го Сентября.

Генераль отъ Инфантеріи, Графъ Фонъ Гардеггъ, утвержденъ въ званіи Дѣйствительнаго Президента Императорскаго и Королевскаго Гофкригс-рата.

— Три старшіе сына Эрцгерцога Карла, Эрцгерцоги Албрехтъ, Карлъ и Фридрихъ, путешествуютъ теперь пѣшкомъ по Штирії.

— Графъ Монбель, бывшій Французскій Министръ, пребывающій три года въ Вѣнѣ, гдѣ его принимали радушно во всѣхъ обществахъ; человекъ умный и пріятный, нынѣ сошелъ съ ума. Зародышъ этой болѣзни былъ уже въ немъ давно, какъ заключали изъ неподвижности его глазъ. Всѣ полагали, что онъ разстроенъ происшествіями Июльскихъ дней 1830 года, разорившими его фамилію. Надѣялись, что бракъ его съ молодою прекрасною Графиней Зиграй разсѣетъ его задумчивость, но тщетно. Вскорѣ послѣ свадьбы, болѣзнь его усилилась; сначала впалъ онъ въ меланхолію, а потомъ помѣшался совершенно. Молодая супруга уѣхала съ нимъ въ Прагу, и прилагаетъ всѣ старанія о его излеченіи. Онъ воображаетъ, что его ведутъ на казнь за открытіе какихъ-то государственныхъ секретовъ Австрійскаго Кабинета. — По новѣйшимъ извѣстіямъ изъ Праги, ему теперь легче.

Брѣннъ, 4-го Сентября.

Ихъ Величества Императоръ и Императрица изволили вчера утромъ отправиться въ лагерь при Турасѣ, въ сопровожденіи Эрцгерцоговъ Франца, Карла и Лудовика, Наслѣднаго Принца Баварскаго, и Генераль-Адъютанта Его Величества Императора Александра Всероссійскаго, Начальника Штаба Дѣйствующей Арміи, Князя Горчакова. Собранныя тамъ войска произвели различныя маневры, а потомъ прошли церемоніальнымъ маршемъ. (Сбв. Пг.)

Ф Р А Н Ц І Я. Парижъ, 6-го Сентября.

Съ того времени, какъ Князь Таллейранъ отпавился въ Валенсе, перестали говорить о вступленіи его въ Кабинетъ. Нѣкоторые однако жъ утверждаютъ, что въ случаѣ, если бы нужно было заступить мѣсто Маршала Жерара, Князь Таллейранъ будетъ исправлять должность Предсѣдателя Совѣта Министровъ.

— Полковникъ Карадокъ ѣдетъ съ депешами въ Лондонъ.

— Женщины въ Сегваросъ изъ области Саламанка, составили корпусъ, для пособленія дѣлу Королевы и вооружились дротиками.

— Донъ Карлосъ много пострадалъ отъ утомленія въ слѣдствіе безпрестанныхъ походовъ и былъ такъ слабъ, что едва могъ держаться на лошади.

— Домъ Лафитта (продаваемый съ публичнаго торга) въ улицѣ того же названія, предназначенъ для публичныхъ концертовъ, кои въ ономъ будутъ даваемы въ продолженіе наступающей зимы.

— Императорско-Россійскій Статскій Совѣтникъ Тензоборскій, опредѣленный къ посольству Князя Любецкаго, прибылъ въ Парижъ.

8-го Сентября.

Здоровье Маршала Жерара, до того улучшилось сегодня, что по всей вѣроятности онъ чрезъ нѣсколько дней будетъ въ состояніи оставить кровать.

— Въ письмѣ изъ Байонны отъ 3 ч. с. м. сказано: Не подтверждается извѣстіе, что будто два баталіона солдатъ изъ Гвипускоа оставили дѣло Карлистовъ. Напротивъ того слышно, что ихъ отрядъ овладѣлъ больницею въ Витторіи, гдѣ, обезоруживъ карауль, разстрѣляли офицера. (G.C.)

— Въ *Courrier Français* говорятъ, что Г. Беарнъ отправится на время Повѣреннымъ въ дѣлахъ въ Неаполь, ибо Баронъ Биллингъ оттуда отозванъ, а назначенный Посланникомъ Генераль Себастьяни вѣроятно совсѣмъ туда не поѣдетъ.

— Въ западныхъ провинціяхъ, будущей весною солдаты заняты будутъ постройкою новыхъ большихъ дорогъ. Газета *le Temps* хвалитъ Министровъ Военнаго и Внутреннихъ дѣлъ, за то, что они наконецъ рѣшились на сію мѣру.

— Совѣтникъ Амьенскаго Королевскаго Суда, Г-нъ Дюмронъ, ѣдетъ въ Алжиръ, по порученію Правительства, чтобы узнать, въ какомъ положеніи находится тамъ народное просвѣщеніе, и сдѣлать представленіе объ улучшеніи оного.

трzymywać 80,000 żołnierza. Pod *Lecumberi*, po drodze, wiszą trupy 25 stronników Królowej, (w tej liczbie dwóch półkowników); powstańcy wzięli tych nieszczęśliwych w niewolę i rozstrzelali. Mieszkańcom pogrzebać ich zakazano. (P.P.)

A U S T R Y A.

Wiedeń, dnia 2 Września.

Jenerał piechoty, Hrabia *Hardeg*, utwierdzony na urzędzie Czynnego Prezydenta Cesarско-Królewskiej Rady Woyskowej.

— Trzej starsi synowie Arcy-Xięcia *Karola*, Arcy-Xiążęta: *Albrecht*, *Karoli Fryderyk*, pieszo teraz podróżują po *Styryi*.

— Hrabia *Monbell*, był Minister Francuzki, przebywający od trzech lat w Wiedniu, gdzie go rado przyzywano we wszystkich towarzystwach; człowiek oświecony i przyjemny, dostał teraz pomieszania rozumu. Zaród tej choroby był w nim oddawna, co z nieruchomości oczu jego wnoszono. Wszystkim się zdawało, że on cierpi niespokojność od wypadków lipcowych 1830 roku, które familią jego zruynowały. Miano nadzieję, że ożenienie się z młodą piękną Hrabianką *Zigray*, rozpedzi jego zamyslanie się, ale daremnie. Wkrótce po ożenieniu, choroba jego wzmożła się; naprzd wpadł w melancholię, a potem zupełnego dostał pomieszania. Młoda małżonka wyjechała z nim do *Pragi*, i wszelkich dokłada starań, ażeby go uleczyć. Ustawicznie mówi, że go prowadzą na karę, za wydanie jakichś tajemnic stanu Gabinetu Austriackiego. — Podług ostatnich wiadomości z *Pragi*, teraz nieco jemu lepiej.

Brünn, dnia 4 Września.

NN. Cesarz i Cesarzowa raczyli wczora rano wyjechać do obozu pod *Turas*, towarzyszeni przez Arcy-Xiążęta *Franciszka*, *Karola* i *Ludwika*, Następce *Tronu Bawarskiego*, i Jenerał Adjutanta *Najjaśniejszego Cesarza Wszech Rossyi*, Naczelnika Sztabu Czynnego Armii, Xiążęcia *Gorcza*kowa. Zgromadzone tam woyska wykonywały różne manewry, a potem przeciągały. (P.P.)

F R A N C Y A.

Paryż, dnia 6 Września.

Odtąd, jak Xiąże *Talleyrand* pojechał do *Valencay*, przestane mówić o jego wstąpieniu do gabinetu. Są jednakże osoby utrzymujące, iż w razie, gdyby wypadało zastąpić Marszałka *Gérard*, Xiąże *Talleyrand* obejmie urząd Prezesa Rady Ministrów.

— Półkownik *Caradoc* wiezie depesze do Londynu.

— Kobiety w *Segwaros*, z prowincyi *Salamanka*, utworzyły korpus, dla wspierania sprawy Królowej i uzbroiły się w piki.

— *Don Carlos* wiele ucierpiał przez znużenie w nieustannych pochodach, i był tak słaby, że ledwie mógł się utrzymać na koniu.

— Hotel *Lafitta*, (który był na sprzedaż wystawiony), przy ulicy tegoż nazwiska, jest przeznaczony na publiczne koncerty, które w nim tej zimy dawane będą.

— Cesarско-Rossyyski Radca Stanu *Tęgoborski*, przydany do missyi Xięcia *Lubeckiego*, przybył do Paryża.

Dnia 8.

Zdrowie Marszałka *Gérard*, tak dalece polepszyło się dzisiaj, iż według podobieństwa, będzie mógł za dni kilka opuścić łóżko.

— W liście z *Bayonny*, daty 3 b. m. powiedziano: „Nie potwierdza się wiadomość, jakoby dwa bataliony *Guipuskoanów* opuściły sprawę *Karolistów*. Natomiast słychać, że oddział tychże opanował lazaret w *Wittoryi*, gdzie rozbrawszy wartę, oficera rozstrzelali.“ (G.C.)

— W *Courier Français* wyrażono, że P. *Bearn* wyjedzie czasowie dla sprawowania interessow w *Neapolu*, gdyż *Baron Billing* ztamtąd odezwany, a przeznaczony na *Posta* Jenerał *Sebastiani* całkiem tam podobno już nie pojedzie.

— W zachodnich prowincjach, na przyszłą wiosnę, żołnierze zajęci będą robieniem wielkich dróg nowych. *Gaz. le Temps* pochwała Ministrów Woyskowego i Sprawy Wewnętrznych, za to, że oni nakoniec zdecydowali się na ten śr zadek.

— Radzca Amieńskiego Sądu Królewskiego, P. *Dutron*, jedzie do *Algieru*, z poleceniem Rządowem, poznać, w jakim stanie znajduje się tam oświecenie ludu, i uczynić przełożenie o jego ulepszeniu.

— Г. *Фирминъ Дидо* отплылъ, 1-го числа, изъ Тулона въ Левантъ, неизвестно, по порученію ли Правительства, или по своимъ дѣламъ. Новый Алжирскій Губернаторъ, Графъ *Друэ д'Эрлонъ*, долженъ былъ прѣхать въ Тулонъ 5-го числа; фрегатъ „*Артемизія*“ былъ готовъ для перевоза его со Штабомъ на Африканскій берегъ. (Спб. В.)

10-го Сентября.

Съ Г. *Фирминъ Дидотъ* справились изъ Тулона на востокъ Г. *Гаспары*, Дрогманъ Консулата въ Кандіи и Г. *Флератъ*, Профессоръ Восточныхъ языковъ.

— Въ Тулонъ послано по телеграфу повелѣніе, чтобы бригъ *le Voltigeur* былъ въ готовности перевезти депеши на Востокъ, лишь скоро будутъ ему переданы. Этотъ корабль также отправится съ депешами къ Французскому Консулу въ Александрію.

— Третьяго дня прибылъ сюда Полковникъ *Каррадокъ* изъ Байонны и тотчасъ по своемъ прибытіи, помѣстивъ въ газетахъ статью, опровергающую донесенія, будто изъ его писемъ нѣкоторые перепечатаны въ журналахъ легитимистовъ.

— Первый Предсѣдатель Контрольной Палаты Г. *Бартъ* выѣхалъ въ Италію.

11-го Сентября.

Маршалъ *Жераръ* подаль Королю, какъ Военный Министръ, рапортъ помѣщенный во вчерашнемъ *Монитерѣ*, касательно повышенія въ чины. Въ этомъ рапортѣ Маршалъ представляетъ Прусскія военныя учрежденія образцовыми. Въ финансовомъ отношеніи, издержки не превышаютъ опредѣленныхъ на 1834 г. кредитовъ; сумма 259 милл. фран. будетъ достаточна на содержаніе въ продолженіе 1835 года войска, простирающагося до 360,000 пѣхоты и 60,000 кавалеріи.

— Одинъ Карлистскій Журналъ въ Байоннѣ извѣстивъ о занятіи *Бергары Донъ Карлосомъ*; *Монитеръ* соглашается, что Карлисты успѣли 5-го ч. вторгнуться на нѣкоторое время въ упомянутый городъ, но что были вытѣснены съ большою потерей, самими жителями оного. Правительство вчерашняго дня получило извѣстіе, что жители *Ронкальской* долины всею силою возстали противъ Карлистовъ, коихъ значительная часть переходить на сторону Христинистовъ.

— Слышно, что чинъ Подполковниковъ будетъ все упраздненъ въ войскахъ.

— Испанскихъ Легитимистовъ, находящихся въ Бордо, отправлено въ *Либуриъ* Г-жа *Цумалакаррегеи* остается еще въ семь городѣ. Генераль *Ванъ Галенъ*, изгнанный уже четвертый разъ изъ Испаніи, прибылъ первыхъ чиселъ сего мѣсяца въ Марсель.

— *Тьерсъ* выѣхалъ въ Компіенъ, откуда будетъ сопровождать Короля во время его путешествія въ частныя имѣнія.

— Прибылъ сюда Испанскій Генераль *Каронделетъ*; онъ, полагаютъ, отправится въ лагерь при Компіенѣ.

— Придворная Мадритская Газета помѣстила декретъ Королевы отъ 28-го Августа, отмѣняющій се-квестръ съ имѣній Инфанта *Донъ Карлоса* и повелѣвающій, чтобы всѣ по сей части доходы поступали въ государственную казну.

— Партикулярныя письма изъ Лондона извѣщаютъ, что *Лордъ Бруггамъ* дѣйствительно намѣревается выйти изъ Кабинета; но сіе, кажется, подвержено сомнѣнію, ибо, что бы отклонить его отъ сего намѣренія, не колебались бы поручить ему составленіе новаго Министрства. Утверждаютъ, выдавая это за неподлежащее сомнѣнію, что *Лордъ Пальмерстонъ* назначенъ Генераль-Губернаторомъ Индіи, на мѣсто *Лорда Бентинка*.

12-го Сентября.

Состояніе здоровья Маршала *Жерара* сегодня значительно улучшилось.

— Ни *Монитеръ*, ни *Парижскій Журналъ*, не сообщаютъ сегодня извѣстій изъ Испаніи.

— *Indicateur de Bordeaux* отъ 9-го с. м. утверждаетъ, что какъ солдаты, такъ и начальники въ арміи инсургентовъ, равно Члены Правительственной Юнты, явно недовольны. Доказательствомъ сему приводить, что многіе бѣжавшіе ежедневно прибываютъ къ передовымъ Французскимъ постамъ. Барселонскія газеты отъ 2-го с. м. вовсе не упоминаютъ о возмущеніи.

— Извѣщаютъ изъ Мадрита о прибытіи туда Г. *Бургоэня*, коммерческаго агента дома Ротшильдовъ, уполномоченнаго предложить новые планы Г. *Торрено*.— Нѣсколько отрядовъ войска отправлено изъ Мадрита въ *Наварру*.

— На здѣшней биржѣ говорили о письмахъ изъ Мадрита отъ 4-го с. м., которыя извѣщаютъ, что Комиссія предлагала Кортесамъ отерочить совѣщаніе о займахъ, до опредѣленія бюджета. (G.C.)

— *P. Firmin Didot* выплылъ, 1го т. м., з Тулону до *Levantu*, не wiadomo, z polecenia Rządu, czy za własnymi sprawami. Nowy Rządca Algieru, Hrabia *Drouet-d'Erlon*, miał przyjechać do *Tulonu* 5go; fregata *Artemisia* była w gotowości dla przewiezienia go ze *Sztabem* na brzegi Afryki. (G. S. P.)

Дня 10.

З Panem *Firmin Didot* popłynęli z *Tulonu* na Wschod, *P. Gaspary* dragoman konsulat w *Kandyi*, i *Pan Fleurat*, professor języków wschodnich.

— Do *Tulonu* posłano rozkaz telegraficzny, ażeby bryg „*le Voltigeur*“ był gotowy do przewiezienia na Wschod depeszy, natychmiast, jak tylko oddane mu zostaną. Ten statek powiezie także depesze do Konsula Francuzkiego w *Alexandryi*.

— Zawczoray przybył tu półkownik *Caradoc* z *Bajony*, i zaraz po swém przybyciu umieścił w gazetach pismo, zaprzeczające doniesieniom, jakoby z jego listów, w dziennikach legitymistów umieszczonym.

— Pierwszy prezes izby obrachunkowej, *Pan Barthe*, wyjechał do *Włoch*.

Дня 11.

— Marszałek *Gérard* podał Królowi, jako minister wojny, rapport, we wczorayszym *Monitorze* umieszczony, o posunięciu na wyższe stopnie. W tym raporcie przedstawia Marszałek urządzenia wojskowe Pruskie, za wzorowe. Co się tyczy punktu finansowego, dozwolone na r. 1834 kredyty, nie będą przekroczone; summa 259 mil. fr. wystarczy na utrzymanie przez rok 1835 woyska, wynoszącego do 360,000 piechoty i 60,000 konnicy.

— Pewien dziennik Karolistowski w *Bajonnie*, doniósł o zajęciu *Bergara* przez *Don Karlosa*; *Monitor* przyznaje, iż udało się Karolistom wkroczyć d. 5 na chwilę do wspomnionego miasta, ale ze znaczną stratą przez samych mieszkańców wyparci zostali. Rząd odebrał dnia wczorayszego doniesienie, że mieszkańcy *doliny Roncal* powstałi w masie przeciwko Karolistom, których znaczna liczba przechodzi na stronę Krystynistów.

— Słychać, że stopień podpłkowników będzie zupełnie zniesiony w woysku.

— Hiszpańskich Legitymistów, bawiących w *Bordeaux*, wysłano do *Libourne*. Pani *Zumala-Carregey*, bawi jeszcze w tém mieście. Jenerał *van Hallen*, którego już czwarty raz wygnano z Hiszpanii, przybył w pierwszych dniach tego miasca do *Mar yllii*.

— *Pan Thiers* wyjechał do *Compiègne*, z kąd będzie towarzyszył Królowi, w podróży do prywatnych majątności Króla.

— Przybył tu hiszpański Jenerał *Carondelet*; ma on udać się do obozu pod *Compiègne*.

— Nadworna gazeta madrycka, umieściła dekret Królewski daty 28 sierpnia, znoszący sekwestr z majątku Infanta *Don Karlosa*, i nakazujący, aby wszelkie z tego tytułu dochody, wpływały do skarbu publicznego.

Listy prywatne z *Londynu* donoszą, że *Lord Brougham* zamysła rzeczywiście usunąć się z gabinetu; wystąpienie przecieź jego nie zdaje się być pewnem, dla zatrzymania go bowiem, nie wahanoby się powierzyć mu utworzenia nowego ministeryum. To, co za rzecz niezawodną utrzymują, jest nominacya *Lorda Palmerston* na urząd Wielkorządcy *Indiow*, w miejsce *Lorda Bentinck*.

Дня 12

Zdrowie Marszałka *Gérard*, było dnia dzisiejszego znacznie poprawione.

— Ani *Monitor*, ani *Journal de Paris*, nie udzielają dzisiaj wiadomości z Hiszpanii.

— *Indicateur de Bord.* z d. 9 b. m. zapewnia, że tak żołnierze, jak dowódcy w woysku powstańców, i członkowie junty rządzącej, widocznie są zniechęceni. Za dowód tego przytacza, że mnóstwo uchodzących przybywa codziennie do przednich straży francuzkich. Gazety Barcelońskie z dnia 2 b. m. nie wspominają nic o powstaniu.

— Donoszą z *Madrytu* o przybyciu tam Pana *Bourgoin*, ajenta handlowego domu *Rotszyldów*, mającego u powaźnienie do podania nowych planów *Panu Torreno*.— Kilka oddziałów woyska wysłano z *Madrytu* do *Navarry*.

— Na tutejszej giełdzie mówiono o listach z *Madrytu* daty 4 b. m., które donoszą, że kommissya proponowała Korteżom odłożenie narad o pożyczkach, aż do ustanowienia budżetu. (G.C.)